

Politični ogled.

Država SHS.

Ker so volitve dne 8. februarja pri vsem tem, kar se je počenjalo od strani radikalov in samostojnih demokratov, pustile nespremenjene postojanke Slovencev in Hrvatov in ker je opozicija dobila povrh še dobrih 300.000 glasov več kot na volidne zveže, so začeli tudi radikali misliti, da ne bo šlo drugače kot s sporazumom. Neznatna večina ni dovolj varna in radikali tudi dobro vidijo, da bi imeli pri nadaljevanju zveze s Pribečevičevimi demokrati samo škodo. V svojih zahtevah so postali demokrati zelo drzni. Zahtevali so več vladnih mest kot so jih imeli doslej, v prvi vrsti pa ministristvo za notranje zadeve. Radikali na zahteve ne odgovarjajo, pač pa čisto pokažejo, da ne mislijo dati, ampak vzeti.

Za pondelj sklicana seja ministrskega sveta, na kateri bi se imelo razpravljati o tem, kdaj naj da vlada ostavilo, je bila v poslednjem trenutku preložena. Pašič je sklicel samo sejo radikalnih ministrov. Ta Pašičev korak je vzbudil med samostojnimi demokrati živahno zanimanje in potrebo. Radi tega je Pribečevič s svoje strani sklicel v ministrstvo za prosveto svoje ministre. Ta razcepljenost in ločene seje obeh vladnih skupin se živahno razmotrivajo in spravljajo v zvezo z najnovejšo smerjo nekaterih radikalov, ki so uvideli, da ne morejo voditi sedanje politike in da se morajo v glavnem na ta ali oni način približati glavnemu vprašanju naše državne politike, to je ustvarjanju sporazuma. Radikali niso o svojih konferencah dajali nobenih obvestil.

Z ozirom na dosedanje delo radikalne stranke in njeno sedanje vodstvo ima opozicija najtehtnejše vzroke, da sumi neodkritičnost in nove prevare. Danes se dobro vidi, kako velika napaka je bila, da se ni pred štirimi meseci pustilo Ljubi Davidoviču nadaljevati uspešno politiko sporazuma. Četudi bi se danes hoteli vrniti na to črto, so bile vendar vse težave nepotrebne. Edini stvarni izhod iz krize so nove in take volitve, ki bi dale točen izraz ljudske volje. Združena opozicija je dolžna zastaviti vse svoje velike moči v to, da izpove nove volitve, ki bi dale tak parlament, ki bi bil stvaren izraz ljudskih želj.

Smrt nemškega državnega predsednika.

V soboto zjutraj je umrl prvi predsednik nemške republike Friderik Ebert. Pokojni državnik se je rodil 4. 2. 1871 v Heidelbergu. Kot rokodelc-sedlar je prepotoval celo Nemčijo ter je neumorno in uspešno snoval delavske strokovne organizacije in politično socialdemokratsko stranko, kateri je predsedoval od leta 1913. Leta 1912 je bil prvič izvoljen za državnega poslanca, po sprejetju weimarske republikanske nemške državne ustave leta 1919 je postal državni predsednik. Po ustavi se izvolji za predsednika kandidata, ki doseže popolno večino glasov, če pa take večine ni, se pa čez 14 dni volitve ponovijo in tedaj zmaga kandidat, ki dobi največ glasov. Če sta dva enako močna, pa odloča žrebanje. Smrt predsednika Eberta je težka preizkušnja za Nemčijo. Svet vznemirja misel, da bi mogli pri volitvah novega predsednika zmagati združeni odkriti in prikriti monarhisti. Republikanci — socialisti, katoliški centrum in demokrati — mislijo postaviti kot skupnega predsedniškega kandidata voditelja centruma in bivšega kanclerja dr. Marxa.

Italija.

Poslanska zbornica se sklicuje dne 23. marca ter bode zborovala do dne 9. aprila. Delovni program bo obsegal proračun in par manj pomembnih zakonskih načrtov. Zakonskih načrtov o tisku in tajnih društvih pa vlada baje v tem kratkem zasedanju ne predloži. S tem hoče podpreti prizadevanja, da se aventinska opozicija vrnje v parlament. Opozicijske skupine na Aventinu doslej še niso sprejele gotovih sklepov glede svojega ravnanja ob morebitnih volitvah. Močno stanje je za to, da se opozicija volitev vzdruži, o ddruge strani pa se uveljavlja prizadevanje, da se osnuje skupen volilni blok aventinske in parlamentarne opozicije. Za tem načrtom stoji baje sam Giolitti.

Kr. policijski komisariat v Mariboru.
Štev. 371/34-25.

Maribor, dne 23. februarja 1925.

Uradni popravek.

Uredništvu
perijodičnega lista »Slovenski Gospodar«
v roke odgovorn. urednika g. Januša Golec-a

Mariboru,
Frankopanska ul. 20.

Z ozirom na članek »Ustavili so nas«, »Zakaj je bil borej naš list ustavljen«, v Vašem listu z dne 19. februarja 1925, št. 10, blagovolite objaviti v Vašem listu v eni prihodnjih številki pozivno na § 19 tisk. zakona z dne 17. 12. 1862 avstr. drž. zak. št. 6 za leto 1863 sledeči popravek:

Ni res, konzorciju »Slovenskega Gospodarja« ni bilo nobenih sprememb, zato se tudi niso mogle prijaviti, temveč res je, da so glasom uradnih ugotovitev pri konzorciju »Slov. Gospodarja« nastale med izhajanjem lista spremembe, ki se niso prijavile, vsled česar je bil primoran tuk. urad prijaviti državnemu pravdnistvu v smislu § 11 tiskovnega zakona izdajatelja, odgovornega urednika in tiskarja, kar bo dalo povod, da obravnava to zadevo pristojno sodišče.

Ni res, da bi bil moral policijski komisariat, ako je bil menjen, da g. Vladimir Pušenjak nima zakonito zahtevanih lastnosti kot odgovorni urednik že leta 1921 njegovo

prijava zavrniti in zahtevati drugega urednika, temveč res je, da je bilo glasom za vsekolga veljavnega določila § 10 tisk. zak. dolžnosti, izdajatelja, odnosno odg. urednika, odnosno tiskarja, čim jim je postalo očito, da je prijavljeni odgovorni urednik Vladimir Pušenjak v svojstvu kot narodni poslanec in tudi drugače večinoma odsoten iz Maribora in tedaj ni zamogel opravljati poslov odgovornega urednika, toj spremembo oblasti prijaviti.

Ni res, »da se je utemeljitev ustavitve morala napraviti, četudi juridično nikakor ne drži«, res pa je, da se je začasna ustavitve izhajanja »Slovenskega Gospodarja« in preposna nadaljnje izhajanja »Straže« izrekla na podlagi uradnih ugotovitev, ki so v obeh slučajih označene točno v zadevnih odlokih.

Ni res, »da je ustavitve »Slovenskega Gospodarja« in »Straže« žerjavovo delo, pri čemur mu je seveda pomagal gospod veliki župan dr. Pirkmaier, od katerega je odvisev policijski komisariat«, temveč res je, da je policijski komisariat kot policijska oblast I. stopnje izdal tozadevne odloke po uradoma izvršenih ugotovitvah.

Vodja policijskega komisarijata, policijski nadsvetnik:
Kerševan.

Br. 127/pov.

»Slovenski Gospodar« št. 10 iz 1925;
uradni popravek.

Uredništvu »Slovenskega Gospodarja«

Mariboru.

1. Z ozirom na članek, ki je bil objavljen v Slovenskem Gospodarju št. 10 z dne 19. februarja 1925 pod naslovom »Liberalni advokat dr. Milan Gorišek«, Vas pozivam, sklicujoč se na par. 19 tiskovnega zakona od 17. XII. 1862 avstr. drž. zak. št. 6 iz leta 1863, da objavite v prvi ali drugi številki Vašega lista, ki izide po prejemu tega poziva, nastopni popravek:

Ni res, da se je dr. Milan Gorišek, odvetnik v St. Lenartu s pomočjo velikega župana dr. Pirkmajerja polastil okrajne hranilnice, res pa je, da dr. Milan Gorišek ni niti v direktoriju, niti v upravnem svetu, niti v gerentstvu okrajne hranilnice v St. Lenartu, in da bo de glede osebe gerenta pri okrajni hranilnici še le odločilo ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani.

2. Z ozirom na članek, ki je bil objavljen v Slovenskem Gospodarju št. 10 z dne 19. februarja 1925 pod naslovom »Pri Sv. Antonu v Slov. gor.« Vas pozivam, sklicujoč se na par. 19 tiskovnega zakona od 17. XII. 1862 avstr. drž. zak. št. 6 iz leta 1863, da objavite v prvi ali drugi številki Vašega lista, ki izide po prejemu tega poziva, nastopni popravek:

Ni res, da je dal veliki župan dr. Pirkmajer aretirati agitatorje SLS, ker sta Lipold in Gorišek morala neprostovoljno zapustiti Sv. Anton, res pa je, da je bilo 6 fantov in 1 oženjeni moški, ker so glasom ovadbe izvršili nasilni napad na avtomobil, v katerem se je vozil dr. Lipold, v svrhu preiskave predvedenih srezkemu poglavarju, kjer so bili takoj po zaslišanju še istega dne zopet izpuščeni.

Srezki poglavar Maribor, levi breg,
dne 25. 2. 1925.

Dr. Ipavic.

Prireditve.

Središka Orlovška mladina priredi v nedeljo, dne 15. marca v Društvenem domu v Središču svojo III. telovadno akademijo. Spored obsega 15 izbranih telovadnih točk, ter obeta po svoji pestrosti prekositi obehde dospelane središči akademiji. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina sedeži 8 in 7, stojščeta 4 D. Domačini, okoličani ter bližnji Orli in Orlice, prijazno vabljeni. Bog živi!

Ormož. Katoliško prosvetno društvo oziroma Marji-na družba priredi dne 8. marca po večericah ob pol 16. uri v Katoliškem domu igri s petjem »Ljubezen Marrijinega otroka« in »Strahovi«.

Orlovski odsek na Polzeli ponovi dne 8. marca A. Medvedovo tekdnejo v 5. delanjih »Za večerica ob 3. uri popoldne. Igra opisuje kmetski upor v 16. stoletju. Prijatelji mladine, uljudno vabljeni! Bog živi!

Tedenske novice.

Duhovniške vesti in spremembe. Prihodnje nedeljo 8. marca bosta pri sv. Jožefu v Studencih pri Mariboru premicirala dva mlada kapucinska patra Eduard Vogrin in Hugolin Prah. — Bivši provizor na Pernicah g. Martin Verzelak je nastopil bolezenski dopust in se je nastanil pri Sv. Janezu pri Marenbergu. Prestavljeni in nastavljeni so sledeči gg.: Karol Lampret pride za župnika na Pernice. Anton Rantaša je nastavljen kot kaplan-ekspozit v Veliko Poljano (Prekmurje), Janez Greif je prestavljen iz St. Ilje v Slov. gor. v Turnišče v Prekmurje. V St. Ilji pride Franc Babšek. Janez Ogulin je prestavljen na Tinje na Pohorju.

Županom in krajevnim organizacijam SLS! Te dni izdamo malo knjižico: »Kako pravila sestavljati in popravljati volilne imenike?« Knjižica poljudno in priprosto razlaga zakon o volilnih imenikih; priloženi so tudi obrazci za uradno popravilo, reklamacije itd. Knjižica bo stala 2—3 dinarje. Naroča se pri: Tajništvo SLS v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

Prepis stalnih volilnih imenikov za skupščinske volitve. Ker so predsedniki volilnih komisij odnesli stalne imenike in se isti sedaj nahajajo v Beogradu, si

morajo občine nemudoma pri okrožni sodnji naročiti uradni prepis. Za ta prepis je treba plačati odškodnino, ki pa ni velika. Župan, ki do 31. marca ne bo predložil okrožni sodnji uradno popravilo volilnih imenikov za skupščino, pride v neljub položaj, da bo kaznovan po določilih zakona o volilnih imenikih. Zaupniki, opozorite gg. župane na to okolnost.

Izterjevanje davkov. Pod sedanjost Pašič in žerjavovo vlado se marsikaj godi, kar ni prav. Dočim žerjavov poslanec Pivko po shodih govori, da bo znižal davke, pa dobivajo kmetje in obrtniki položnice od davčnih uradov, na katerih so napisane ogromne svote. Taki, ki so leta 1924 plačali vse davke, dobivajo terjatve za »zaostanke«. Govori se, da je finančna oblast dobila nalogo, da mora še za nazaj izterjevati davke; torej še za leto 1924. Strašno je to! Kmetje in obrtniki iščejo posojila za plačevanje davkov in pristojbin. Začenja se zopet doba splošnega zadolževanja.

Vi ostanemo trdno in zvesto na strani naših poslancev; le vstrajajte! Tako se glasi sklep županov in zaupnikov iz okraja Maribor na zaupnem sestanku dne 2. marca. Pod predsedstvom gospoda Florjančiča se je tega dne zbralo v Mariboru lepo število najboljših mož iz mariborskega okraja. Poslanec Zebot je poročal o položaju ter o pripravah za bodočnost.

Zaprti poštni uradnik se piše Vladimir Koser; Koserj iz Sv. Lovrenca v Slov. gor. pa z njim niso niti v sorodu.

Od Sv. Jurija ob Pecnici smo prejeli to-le: Zadnji dopis v Vašem listu »Smola nadučitelja Robnika« temelji deloma gotovo na netočni poučenosti piscevi. Kolikor zadeva nadučitelja Robnika, se mu ne more dokazati, da se je dal plačevati od Südmarke ali šulferajna; glede naše finančne strazne pa se tukaj tudi nikjer ni govorilo o tem, da bi se bila udinjala Robnikovi politiki. Toliko resnici na ljubo. — P. S.

Zalostna novica od Sv. Jurija v Slov. gor. Dne 23. svečana se je smrtno ponesrečila 20 letna Antonija Ornik, hčerka ugledne družine Franca Ornik v Srednjem Gasteraju. Pri kuhanju svinjske piče se ji je vnela obleka, ker ni bilo hitre pomoči blizu, je ista na njej popolnoma zgorela ter se tako opekla, da je čez par ur v groznih mukah izdihnila svojo blago dušo. N. v m. p.

Zgodnja kača. Posestnik iz St. Ilje v Slov. gor. nam poroča, da je te dni naletel v svojem gozdu na dolgo beluško.

Razno od Sv. Bolfenka v Slov. gor. Volitve so za našo župnijo izpadle častno, dasi so se razni Muršaki, Murki in drugi pehali za Pivka in Puclja. En del župljanov je na volišču v šoli oddal »voje glasove naši SLS, Bišanci pa so šli v Gočove ter tam skupno z Gočoveci pokazali, da ne marajo žerjavovih cekinov. Dr. Salamonov shod pri Muršaku je donesel Pivku 16 kroglic; še bolj klaverno si je pa obnesel Gorišekov poskus, da pridobi z imenovanjem Murka iz Biša in Krambergerja iz Gočove v krivično vzpostavljeni okrajni zastop Sv. Lenart volilce iz teh dveh občin za Žerjava; dva Murkova glasa iz Biša in trije Krambergerjevi iz Gočove je bil celi profit; Bišanci in Gočovci teh dveh niti za župane ne marajo, pa misli Gorišek, da imata kak vpliv na občane! — Naj omenim še dopisunčeka v »Kmetijskem listu«. Bahato se je razkoračil v »imeni vseh vseh samostojnih bišečkih in gočovskih kmetov«, prokoroval smrt in pogin vsem klerikalcem, zlasti pa obljubljal obračun našemu gospodu župniku! Pa 8. svečan je odnesel našemu gospodeku Dragotu vso zmago, ves obračun. Niti njegovi, vsake na vaški lipi ga niso mogli izvreči iz blata! Da, da, vse je volilo te »farje«, kakor si se sam izrazil na dan volitev! Pomni: zvezda Murkova je šla v zaton! — V tekočem tednu smo imeli v Bišu »potujoči kino«. Ko pa je odšel, se je posestnik izrazil, da v celi okolici ni našel tako neolikane občinstva! Ni čuda, prvi večer je kričal bišečki Murko ter oponašal ljudem siromaštvo, drugi večer so se pa fantje stegli kar z noži, da je trebalo popolnoma iskati zdravnik! Zalostno in grdo za vse! Minul je pust z raznimi sokolstimi, orjuskimi in drugimi plesi, katere so tudi naša dekleta, prav pridno obiskovala. Se bodo spametovale kedaj?! Pri Sv. Trojici se vršijo prihodnje dni duhovne vaje za fante. Mladičiči, katerim vam je mar dobro ime in pošteno srce, obiščite njih!

Kmetijskim strokovnjakom! V Sloveniji bo popolniti že v kratkem 3 mesta kmetijskih strokovnjakov v javni službi. Gg. tovariši, ki bi se za nameščenje v drž. službi zanimali, dobe natančnejše informacije potom društva. Društvo kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo, Maribor — vinarska šola.

Smrt našega pristaša v Središču. V petek, dne 27. februarja je izdihnil svojo blago dušo posestnik Matija Bedekovič. Bil je dober bojevnik v naših vrstah in dolgoletni naročnik »Slovenskega Gospodarja«. Da pa je bil tudi splošno priljubljen, je pokazal veličasten pogreb, katerega se je udeležil središči Orel in velika množica srediških faranov. N. v m. p.

Novice od St. Jošta na Kozjaku. Letošnji predpust je bil zelo živahen. Razdeljeni na štiri volišča in kljub slabemu vremenu smo v enotni in mnogobrojni fronti volili našega dr. Korošca. Najbolje so odrezali Lipjani, se jim pač pozna, da »Slov. Gospodarja« berejo. Zato čast in hvala jim! Tudi Strmčani niso daleč za njimi ostali; od leta 1923 so celo močno napredovali. Samo Globočani so glede udeležbe nekaž nazadovani, par kmetov se je dalo celo vmetiti, da so vrgli kamen na svojo mater — Slovenijo. To pa vsled strastne agitacije nasprotnikov. Upajmo, da znato spoznajo in popravijo. Zmotiti se, je človeško, v zmoti ostati je nespametno, pravi pregovor. Naročimo si krščanski list »Slov. Gospodar«, ki nas bo v vsem dobrem poučil in utrdil. Zavedajmo se tudi gesla: Sloja jači, nesloja tlači. Da je bil naš volilni uspeh tako velik, se imamo zahvaliti gospo-

